

ໂອກາດນີ້ ຂາພະເຈົ້າໄມ່ດວງແສງ ຈະໄດ້ບັນລະຍາຮູ້ເຮືອງພັນເມືອງວຽງພູຄາ
ຕາມແຕ່ໂບຮານມາ ຕາມແຕ່ຄົນເຮົາຄົນແກ່ເລົ່າໃຫ້ຟັງມີດັງຕໍ່ໄປນີ້ ຕາມແຕ່ຄົນເຮົາຄົນແກ່
ເວົ້າວ່ານັ້ນວ່າມີຄົນລາວເທິງຢູ່ໃນເຂດແຖບທອງຖິ່ນໃນເມືອງວຽງພູຄານ. ນັ້ນແມ່ນຄົນພວກ
ອົບຍົກມາຈາກເມືອງຫນອງແສດິນຫໍ້. ກ່ອນທີ່ຈະອອກຈາກເມືອງຫນອງແສດິນຫໍ້ຍັງມີເສັ້ນ
ຫໍ້ທຸງດຳທຸງແດງໄດ້ໂຈມຕີບຽດບຽນພວກປະຊາຊົນເມືອງຫນອງແສດິນຫໍ້ໄດ້ອົບຍົກມາ ເນື່ອງ
ຈາກຫໍ້ທຸງດຳທຸງແດງໄດ້ຂັບໄລຫນີ້ມາເຂດຂ້າງແຖບດິນຕອນນີ້; ເມື່ອມາຢູ່ນານແລວແລະກໍ
ຍັງເປັນບານເກົ່າເມືອງຮ່າງແຕ່ເດີມ ແລະກໍບໍ່ຮູ້ຈັກບານໃດເມືອງໃດມາຢູ່ກ່ອນ. ແລະມີຊາດ
ຈາມ, ຊາດຈາມຢູ່ແລະມາຢູ່ພ້ອມຊາດຈາມນັ້ນ. ແລວກໍຂໍເນນມາຕິຈາມນັ້ນແຕກແລະກໍພວກໄທ
ລາວທັງຫມົດນັ້ນມາຈາກເມືອງຫໍ້ອອກ. ກໍມາຕິຂໍເນນນອກແລະກໍເຂດຂ້າງພວກລາວເທິງແຖວ
ແຖບພູຄານ ເຂດຂ້າງຢູ່ບໍ່ຮວມດິນດອນຕອນຫຍາວເຂດພູຄານ. ແຕ່ຍັງບໍ່ເປັນພູຄາເທື່ອ. ຍັງ
ເປັນເມືອງອັນໃດຮູ້ແລະຍັງບໍ່ມີຊື່ຍັງບໍ່ມີສຽງເທື່ອ. ນານມາແລວກໍມີພຍາເມືອງອູ່ເຫນອໄດ້ເກີດ
ລູກຍິງຄົນໜຶ່ງ ແລະກໍບັນດານໃຫ້ລູກຍິງນັ້ນຜົມຫອມ. ແລະໃຫ້ຫມໍຮູ້ລາທັງຫລາຍມາໃສ່ນາມນາງ
ຫັນ. ໃຫ້ເປັນນາງຜົມຫອມແລະກໍນາງຜົມຫອມນັ້ນກໍຢູ່ຂຶ້ນໃຫ້ໄຮງຫນາກາບານມາ. ພະຍາຮອດເອັດ
ເມືອງທຸກ ໆ ເມືອງກໍໄດ້ຍິນສຽງລືຊາພະກະຕະໄປຮອດທຸກ ໆ ໑໐໑ ເມືອງຫນ້າໄຫວ້ກໍຢາກໄດ້
ນາງນັ້ນມາເປັນມະເຫສີເປັນເມັຽຂອງເຈົ້າເມືອງທຸກໆເມືອງຫັນ. ແລະກໍມາຂໍເອົານາງຫັນ.
ພໍພຍາເມືອງອູ່ເຫນອກໍບໍ່ໃຫ້ນາງ ກໍບໍ່ຕົກລົງເອົານາໃຜ. ເມື່ອຢູ່ນານມາຮອດອາຍຸສິບຫົກປີ.
ແລະກໍມີນາງນັກສົນົມ ໔໐໐ ຄົນ ກໍບນາງຫັນແລະເສນາອາມາດຂອງນາງຫັນ. ມີມັນນາງຜົມ
ຫອມແລະນາງໃຊ້ໄປອາໄສຢູ່ນາທາຫັນ ແລະຫລັງນາສະເກາສະຫວັກັນຫລັງຢູ່ນາທາຫັນແລະ.
ບໍ່ດົນເສັ້ນຜົມຂອງນາງຜົມຫອມນັ້ນລົນເສັ້ນນາງແລະນາງນັ້ນກໍມີຄວາມເສັ້ນໃຈແລະລະອາຮູ້ເຮືອນ
ພວກນອງຫມໍານາກໍຫັນ ແລະນາງຜົມຫອມນັ້ນລາເອົາເສັ້ນຜົມນັ້ນມາພັ້ນໆໃສ່ກາບຫມໍາກຸພາວ. ແລະ
ຫມໍາກສານຫນ້າຍິນໆແລະກໍໄຫລລອງນໍ້າອູ່ຫັນ. ລອງນໍ້າອູ່ອດບານນອຽເມືອງ ແມ່ນໃຜກໍຮູ້ວ່າ
ຍິນຊາບກັນຫອມກໍບໍ່ຮູ້ວ່າຫອມອັນໃດ. ຕາງໆໄປຈົນຮອດປາກອູ່ພູນແລວ ຈົນຮອດນໍ້າຂອງ. ໄຫລ
ລອງໄປຊຸບານໃດຊື່ເມືອງໃດເພິ່ນກໍທຸກໆບານທຸກໆເມືອງກໍຮູ້ວ່າຫອມກາຍໄປຂຶ້ນແຫລະ. ແລະກໍ

ບໍ່ຮູ້ຈັກແນວນັ້ນອັນໃດໄຫລລອງໄປນຳຂອງຫນ້າ ຈົນວ່າຮອດເມືອງຈຳປາສັກອັຕະປືໄປຮອດ
ພູນແຫລະໃຕ້ພູນແຫລະ. ແລະຮອດຫລັບອນນຳຕົກຕາດສູງຂະໜາດ ໗໐໐-໘໐໐ ແມດ ພູນ
ແຫລະ. ແລະກໍຢູ່ເໜືອແກງເໜືອຕາດຫນ້າເໜືອຖ້ຳ ເໜືອນຳຕົກຕາດນນຍັງມີຖ້ຳພະລັສ
ອົງນຶ່ງເປັນຄູ່ສອນໃຫ້ສາທູ ໔໐໐ ຄົນຢູ່ໃນຖ້ຳເປັນອຸປະຖາກເປັນລູກສິດລູກໂຍມຂອງພະລັສອົງ
ນັ້ນ. ມັນໜ້າກວາວໜ້າວຍນນກໍມາຄາງເກາະສາລາຂອງພະລັສ. ສິດໂຍມທັງຫລາຍກໍພາກັນ
ໄປອາບນຳ. ຕັກນຳຂັນມາອຸປະຖາກພະລັສແລະກໍຕັກມາໃຊ້ມາກັນນນແຫລະ. ກໍໄດ້ກັນຫມັ້ນ
ມາຮອດ. ຊອກຫາບອນໃດກໍບໍ່ເຫັນຄິດໄດ້ໜ້າກສ່ວນໜ້າວຍນນ. ເຂົາດີມວ່າຫອມເລີຍອູ່ເອົາ
ມາຮອດພະລັສ. ແລະວ່າໜ້າກສ່ວນໜ້າວຍນນປາກົດວ່າແປກປລາດບໍ່ເລີຍເຫັນໜ້າກສ່ວນໜ້າ
ໜ້າກສ່ວນໜ້າວຍນນ. ພະລັສເລີຍອະທິຖານເບິ່ງປາກົດວ່າມີເສັ້ນຜົມຂອງມະນຸດຢູ່ໃນ
ໜ້າກສ່ວນໜ້າວຍນນ. ສິດລູກສິດໂຍມມາຜາເບິ່ງ. ເລີຍມີເສັ້ນຜົມເສັ້ນນຶ່ງອອກຈາກໜ້າ
ສ່ວນຍັງຫອມເສັ້ນຜົມ. ໜ້າກສ່ວນບໍ່ໄດ້ຫອມໄປ ແລະກໍມາກວມອຸລາກວນເລກອະທິຖານເບິ່ງ
ວ່າ ໂອອັນນັ້ນແນວນາງຜົມຫອມຢູ່ເມືອງອູ່ເຫນືອ. ຕາມອອກມີອອກອຸລາຂອງພະລັສແລະກໍ
ບອກໂຍມບອກສິດທາບອກພຍາເຈົ້າເມືອງຈຳປາສັກທຸກໆບານທຸກໆເມືອງ ເຂົາກໍຮູ້ເຂົາກໍເຫັນ
ໄດ້ຍິນວ່າມີໂຊກມີຊຶ່ງຂອງນາງຜົມຫອມຢູ່ເມືອງອູ່ເຫນືອ. ແລະພຍາເຈົ້າເມືອງຈຳປາສັກນັ້ນ
ຍັງເປັນບາວຢູ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ເມັຽ ແລະກໍຢາກໄດ້ນາງຜົມຫອມນັ້ນມາເປັນເມັຽ. ຈຶ່ງຮູ້ໃນຈິດໃຊ້ກັນ
ອຸບາຽເອົາບາວໄພ ໔໐໐ ຄົນ ມາຮຽນນາຕສິນ, ລິເກ, ລະຄອນແລະເຮືອງຫລິ້ນລຳທຳເພງ
ມະໂຫສິດມະໂຫລອັນໃດໃຫ້ມັນຮູ້ສູດຮູ້ຫມິດ, ແຕ່ລະຄົນນັ້ນເຮັດສແດງໄດ້ຄົນໃດ ໗ ອັນ ໗ ຄົນ ຮຽນ
ມາຝຶກໄດ້ສາມປີ. ເມື່ອສຳເລັດການຮຽນແລ້ວກໍສົ່ງຂະບວນນັກກໍລານນຂຶ້ນຕາມລຳນຳຂອງຫນ້າ.
ສແດງຫລິ້ນຂຶ້ນເມື່ອຕາມບານນອງເມືອງໃຫຍ່ຂຶ້ນເມື່ອ. ຂຶ້ນເມື່ອບານໃດເມືອງໃດທີ່ໄດ້ຍິນຂາວ
ວ່າຊາງຫລິ້ນຊາງມວນນັກກໍລານນມາກໍພາກັນໄປເຊີນເອົາມາໃຫ້ສແດງໃຫ້ແມ່ປະຊາຊົນຊົມເບິ່ງ
ເປັນຕາງົດຕາງົອັນໃດກໍດີຟັງດີເບິ່ງ. ບານເຫນືອເມືອງເຫນືອເພິ່ນໄດ້ຍິນກໍລົງມາເຊີນຂຶ້ນເມື່ອ

ຮອດເມືອງປາກນ້ຳອູ່ພູນ ສແດງຂັນເມື່ອຕາມຫວຽນນ້ຳອູ່ຈົນຮອດເມືອງອູ່ໃຕ ພຍາເມືອງອູ່ໃຕ
 ໄດ້ເຊີນຄົນ ໃຫ້ມີນຄົນທີ່ໄປເອົາຂັນຕອກດອກໄມ້ໄປເຊີນເອົາພວກຊາງມາຫລນ. ຊາງຫລນ
 ຂອງເຈົ້າເມືອງຈຳປາສັກນມາຫລນຢູ່ເມືອງອູ່ໃຕ ເອົາໄປຫລນສອງສາມມີສອງສາມຄົນ
 ແລະເຈົ້າເມືອງພຍາອູ່ເໜືອແລະນາງຜົມຫອມໄລຍນຊຳພັດຢາກຮູ້ຢາກເຫັນ ຈັງຕອງເອົາ
 ຄົນທຄົນ ໃຊ້ລົງມາແລະຄົນທນມີນກໍເອົາດອກໄມ້ທຽນອາລາທະນາເຊີນໃຫ້ຫນັກຫລນຂອງພະຍາ
 ເຈົ້າເມືອງນຂັນເມື່ອເມືອງອູ່ເໜືອແລະກໍທຸກໆຄົນທີ່ເປັນນັກດົນຕຣ໌ຫນ້າ; ນັກລິເກ ນັກລະຄອນກໍ
 ມີຄວາມຍິນດີຫລາຍ ເພາະວ່າໄດ້ເມື່ອຮອດເມື່ອເຫັນນາງຜົມຫອມແລວນນ. ຄົນທນມີນຂັນເມື່ອ
 ຮອດເມືອງອູ່ເໜືອ. ທາງນາງຜົມຫອມແລະພຍາພໍ້ເພິນກໍຕອນຮັບຢ່າງອົບອຸ່ນ ຂ້າງວ, ຂ້າ
 ຄວາຍ, ຂ້າເປັດ, ຂ້າໄກ ຕອນຮັບ ແລວກໍເປັດຜູ້ແດງການຫລນຫນແຕລະຄົນວ່າຊນ ຍັງມີຄົນ
 ນຶ່ງບໍ່ສແດງຕັ້ງແຕ່ຟອນລຳທຳເພງ ໔ ວັນ ໔ ຄົນກະທັ້ງ ໗ ວັນ ໗ ຄົນ. ທຸກໆຄົນທນມາຊົມນນກໍ
 ເລື່ອນອນຫລັບຫມິດບໍ່ມີໃຜຮູ້ເມື່ອຮູ້ຄົງຈັກຄົນ ທັງນາງຜົມຫອມທັງພະຍາເຈົ້າເມືອງທັງທະຫນັກທະຫານ
 ອັນໃດບາວໄພຣາສດອນບ່າວນອຍອັນໃດກໍນອນລັບຫມິດ. ແລະກໍພວກ ໔໐໐ ຄົນ ນັກຫລນຂອງພະ
 ຍາເຈົ້າເມືອງຈຳປາສັກ. ເຂົາໄປຫອບອູ່ເອົານາງຜົມຫອມລົງຫນີໄປຮອດນ້ຳອູ່ແລະກໍລອງແພ
 ລອງມາທັງວັນທັງຄົນ ໂດຍບໍ່ຢຸດຢັ້ງບ່ອນໃດ. ເພື່ອໃຫ້ມັນໄປເລວໄປຮອດເມືອງຈຳປາສັກວ່າ
 ຊນ. ຕາມຈຸດປະສົງພໍ້ໄປຮອດປາກອູ່ ບໍ່ຫນຽວປາກອູ່ທາງນ, ທາງພະຍາພໍ້ແລະເສນາອາມາດ
 ຕັນສະຕິແລະຊອກຫານາງຜົມຫອມບໍ່ເຫັນ. ເລື່ອຕັ້ງຫັບຮຽກຮອງເອົາທຸກຄົນກຳລັງໂຍທາທະຫານ,
 ລົງມາຊົບມານຳມາໄລນາງຜົມຫອມແລະພວກນັກຫລນຂອງພະຍາເຈົ້າເມືອງຈຳປາສັກນນມາ. ມາ
 ສົມທົບປະທະກັນຫນ ແລະກໍມາຕົບມາຕົມາລົບມາເລວກັນຍູ່ຫນແລະກໍເປັນການແຕກກະຈະກະຈາຍ
 ທັງພະຍາເຈົ້າເມືອງອູ່ເໜືອນກໍແຕກຄົນລະທົດລະທາງ ແລະນັກກລາ ນັກຫລນຂອງພະຍາເຈົ້າ
 ເມືອງຈຳປາສັກກໍແຕກກໍຫນຄົນລະທົດລະທາງໄປ ແຫລະແຕກສະນະໄມທຸກທາງຫມິດ. ນາງ
 ຜົມຫອມກໍແຕກຂັນເມື່ອ ນ້ຳຂອງນ. ຂັນເມື່ອນ້ຳຂອງຄົນດຽວຈົນໄປຮອດທີ່ໃດຄືວ່າປະກົດວ່າຫອມ
 ກໍບໍ່ຮູ້ວ່າຫອມອັນໃດ. ນາງນັ້ນກໍຢ້ານກົວຄົນໄປນຳຢ້ານຳພູແບບກັນນ້ຳ ໄປກັນຫມາກໄມ້ຕອງເຂົ້າ
 ກໍກັນໄປຕາມແມ່ນ້ຳຂອງຈົນຮອດປາກນ້ຳຟ້າ ຂັນເມື່ອນ້ຳຟ້າອີກ. ພັດບໍ່ມີຄົນ ກັນຫມາກໄມ້ຕາມ

ຂອບຕົນພູ. ພວກຫລົມຂົນປາກນ້ຳຝາເກີດບາດສຸດມີນ້ຳວົງມາຂວາງໜ້າ. ຂົນເມື່ອນ້ຳວົງ
 ໜ້າ ຂົນເມື່ອນ້ຳວົງຈົນສຸດຫວຍນນມີຖ້ຳອັນນຸ່ງມີປ່າໄຫຍ່ຈົນວ່າບໍ່ມີຄົນ. ປ່າຫວຍນ້ຳວົງນັ້ນ
 ມີໂຕເສືອ, ໂຕໝີ່, ມີໂຕສັດປ່າ, ໂຕກວາງ, ໂຕຝານ ນາງກໍເລີຍທຸກເລີຍຍາກເສີຍ
 ອິດເຂົ້າຢາກເກືອ. ກິນໝາກໄມ້ຕາງເຂົ້າໄປໄດ້ຫລາຍຝາຫລາຍປີ ຫລາຍເດືອນ ຫລາຍມື້
 ຫລາຍວັນ ດັ່ງນັ້ນສິນເສືອກໍຂາດໝົດປະເປື້ອຍູ້ ໃນຖ້ຳນ້ຳວົງໜ້າ. ຍັງມີນາຮຸພານບານພູລັນຄົນ
 ນຸ່ງໄປຫາເນອ ໄປໄລ່ເນອໄປຕາມປ່າຊຸນແລະໄປນອນປ່າໄປຍິ່ງສັດໄປຕາມໄປຊຸນແລະເລີຍ
 ໄດ້ຍິນກິນຫອມ ແມ່ນຫອມອັນໃດອັນນັບເຄີຍຮູ້ບໍ່ເຄີຍຍິນວ່າຫອມໝາກໄມ້ອັນໃດ. ນາຮຸ
 ພານຄົນນັ້ນສົງໄສຢາກເຫັນດອກໄມ້ອັນໃດທີ່ຫອມ. ຊອກຫາດອກໄມ້ອັນໃດກໍບໍ່ເຫັນໄປໆ ນາຮຸ
 ກໍມາເຫັນນາງນັ້ນປະເປື້ອຍູ້ຢາກຖ້ຳ. ຈົນນາງນັ້ນເຫັນນາຮຸພານແບກປົນມາຫນ້າງນັ້ນມີ
 ຄວາມປັດຍນດຍມີໄຫວ່ນາຮຸພານວ່າ ໂອຂໍໄຫວ່ຊົດຊວງຂອງຂອງແດນເປັນມະນຸດເປັນຄົນນັ້ນ
 ແຫລະຄວາມທຸກຍາກຫລາຍບໍ່ມີໃຫ້ມາຫາຂອງ. ນາຮຸພານຜູ້ນັ້ນວ່າຢາກເປັນຜີເປັນເສືອຮູ້.
 ຍັງຖາມຄວາມຄັກຄວາມແນວວ່າເຂົ້າໄປໄດ້ບໍ່ວ່າຊຸນ. ນາງກໍນັບໄຫວ່ວ່າຂໍໄວ່ຊົດຊວງແດນ
 ເອີຍ. ໄປທຸກໄປຢາກແຕກເສັກແຕກເສືອແນວນັ້ນ. ນາຮຸພານຖາມກົກປາຮຸສາເຫຕຂອງນາງ
 ເປັນແນວໃດຈົ່ງປະເປື້ອຍູ້ແນວນັ້ນ. ອັນຫອມນັ້ນແມ່ນຫອມນາງນັບ. ຂອຍແມ່ນແລວຫອມຜີມ
 ຂອງຂອຍນແລວ. ຍອນຜີມຫອມນັ້ນແລວຈົ່ງໄດ້ຈາກບານຈາກເມືອງແຕກເສັກຢູ່ເມືອງອູ່ເຫນືອ
 ພູນ. ລູກພໍ່ລູກແມ່ລູກເຈົ້າບານຫລານເມືອງຢູ່ເມືອງອູ່ເຫນືອພູນ. ເພິ່ນມາລັກເອົາຫນ້າຢາກ
 ອູ່. ຢາກຖາມພະຍາພິພິດກັບພວກນັກເສບນັກດຶງຕຣ໌ໜ້າໄປເລວກັນ. ຂອງກໍແຕກຕົນຂົນມາທາງ
 ນ້ຳຂອງສຸດທາງນ້ຳຂອງຂົນມາ ຂົນແມ່ນ້ຳອັນໄຫຍ່ໜ້າແລະໄປຫວຽນນກໍມາຮອດຫວຽນນສຸດ
 ຫວຽນກໍມາຢູ່ນໄດ້ເປັນສອງສາມເດືອນນັ້ນ ມັນກໍເປັນມີສັນວັນດີ ເຫັນພໍ່ນາຮຸພານມານັ້ນເຂົ້າໄປ
 ເປັນລູກເປັນເຕົາຂອງນາຮຸພານຄົນນັ້ນໂອຍນດີ. ຂົນນັ້ນຄົນແຫ່ງກໍເຂົ້າໄປໃຫ້ນັ້ງກໍນັ້ງໃຫ້ກັນ
 ກໍກັນ. ແລະໄຫວ່ອນຂໍເສືອນ້ຳນາຮຸພານຫນ້າງຕາງສັນ ເພາະວ່າໄດ້ປະເປື້ອຍູ້ບໍ່ມີເສືອ

ບໍ່ມີສັນຂາດໄດ້ຫລາຍເດືອນແລ້ວ ຍອນໄດ້ໝາຍເຂົາປາເຂົາດົງຂຽນຫວຍຂຽນຮອງໄດ້ຫຼາຍເດືອນຫຼາຍປີ
 ແລ້ວ ນາຍພານກໍຍິນດີແກ່ເສຍໃຫ້ນາງນຸ່ງແລ້ວພາ ກັນມາກາງປາຫນແລ້ວມາຮອດບານ
 ພູລັນ. ທຸກໆຄົນກໍວ່າຫອມປະກົດວ່າຫອມນາຍພານກໍວ່າ ໂອຍໄດ້ຄົນຫອມມາທຸກຍາກຢູ່ໃນ
 ປ່າໃນດົງພູນ ໃນຖ້ຳໃນດົງພູນ. ເມື່ອຮອດລູກເມັຽມາບອກມາຈາກມາປະຊຸມກັນກັບນາຍ
 ບານ ທາວ ຊຸນ ກັບຮາສດອນຢູ່ໃນບ້ານພູລັນຫນແລ້ວ ກໍຕົກລົງກັນວ່າເປັນຄົນປະເສີດແມ່ນ
 ຄົນດີ ຈະເກັບເອົາໄວ້ເປັນລູກເປັນຫລານໃຫ້ນາຍພານເປັນພໍ່ເກັບ. ນາຍບານກັບ ທາວ ຊຸນ
 ຫມູນເປັນບ້ານເກັບບ້ານຮັກກັນແຫລະກໍເອົາລຽງໄວ້ຢູ່ນານມາໄດ້ ສາມປີນາງກໍບໍ່ແກ່ນບໍ່
 ເຄີຍຢູ່ດອຍຢູ່ພູຈາງຊຸນ. ມາປີກສານຳພວກໄຫບ້ານທັງຫລາຍກັບພໍ່ເກັບແມ່ລຽງຫນ. ອາ.
 ຂອຍເປັນຄົນເມືອງອູ່ເປັນຄົນລຢາກໄປເຮັດນາເຫາະ ເຮັດໄຮນຂອຍບໍ່ເຄີຍ. ພວກພໍ່ເກັບ
 ແມ່ລຽງກໍບໍ່ຄິດຄານກໍບໍ່ເຫລືອຄວາມຊອກໄດ້ທັງນອຍໆ. ທີ່ປະຈຸບັນນັກຍັງມີຢູ່ເປັນນາບານແດງ
 ເຂົາວ່າຫນແຫລະ ລຽບທາງໄດ້ແລ້ວກໍພາກັນຊຸດເຫມືອງ ພວກເສນາອາມາດຂອງນາງຊຸດ
 ເຫມືອງພໍດີຈະແລ້ວມີກວາງຄຳໂຕນັ່ງຢາກມາຂ້າມເຫມືອງນັ້ນ. ພວກເຂົາເຈົ້າແລະນາງພິມ
 ຫອມນັ້ນເຫັນ ໂອອັນນັ້ນແມ່ນກວາງຄຳ ນາງຢາກໄດ້ກວາງຄຳຫນ, ບັດນພວກເສນາອາມາດ
 ຂອງນາງພິມຫອມແລະນາງພິມຫອມກໍໄດ້ພາກັນຊັບນຳກວາງຄຳນັ້ນ ເພາະວ່າຢາກໄດ້ກວາງ
 ຄຳມາເປັນເພື່ອນຂອງນາງ ເພາະເປັນຂອງແປກປຣາດ. ນາງກໍນາງພິມຫອມກວາງກໍກວາງ
 ຄຳຊັບກັນນຳໄປຈົນເອົາເຂົ້າສູກເຂົ້າສານນຳໄປຫລາຍມີຫລາຍຄົນໄປທາງທິດຕາວັນຕົກສ່ຽງ
 ເຫນືອຈົນຮອດເຂດເມືອງນັ່ງພູນແຫລະໄປຮອດດອຍດາງແຫ. ໄປຮອດຈອມດອຍດາງແຫນນ
 ດອຍກໍສູງຄືປະຈຸບັນນັກຢູ່ຫນແຫລະ ດອຍດາງແຫຫນທາງເມື່ອເມືອງສິ່ງຫນແຫລະ ແລະກໍໄປ
 ພັກຢູ່ຫນນອຍນັ່ງໄດ້ຍນສ່ຽງນັກໂຕນັ່ງຮອງວ່າກວາງຄຳເຂົ້າຄອກ ວ່າຊຸນຮອງຢູ່ເລອຍ ບັດນ
 ຂະເຈົ້າກະວ່າ ໂອໄປນຳກວາງຄຳນັ້ນບໍ່ໄດ້ແລ້ວ ມັນເຂົ້າຄອກເຈົ້າຂອງມັນແລ້ວ ຂອງພິສາງ
 ນາງຮາຍແຕ່ໃສ່ບໍ່ຮູ້ແຫລະ. ເຂົາເລີຍເກີດຢູ່ຫນມາຫລຽວເບິ່ງທາງເມືອງນັ່ງພູນ ມີທັງນາກວາງ
 ຂວາງຫລຽວມາທາງເມືອງພຽງພໍ ທາງພູຄານແຫລະ ແຕ່ອາຍັງບໍ່ເປັນ ແມ່ນພູຄາເທືອ ເຂົາວ່າ

ເປັນເມືອງພຽງ ໄດ້ເຫັນທັງເຫັນພາກວາງຂວາງຕໍ່ກວາງມີລວງຕໍ່ກວາງຂວາງແຫລະ ກາ.
 ໂອ ນາງຜົມຫອມຍັງວາໂອທາງນຸ່ງມີນາຫລາຍເຮົາພາກັນຂນທາງນເຫາະ ມາລຽບເບິ່ງບອນ
 ບານບອນເມືອງນ. ຖາວາມີເຫມາະສົມບອນຢູ່ທອງຖນນນ ບໍ່ຮວນພູມີປະເທດເຫມາະສົມຈະ
 ພາກັນມາສາງມາສາຢູ່ນດບໍວາຊນ ພວກລູກນອງ ພວກທາວ ຊນກັນະການແລະບາວໃຜບານ
 ພູລັນ ບານສະໄພ ຫມູນກັກະທໍາຕາມນາງແລະພານາງຫນລຽບທາງຕີນພູຄານແຫລະແລສ ບໍ່
 ມີຜູ້ມີຄົນຈັກຄົນ ມີແຕ່ສັດສາວາສັງສັດຮາຍ ຄວານງເສືອງາມເງົາໂຕນັງໃຜກາຍໄປກາຍມາ
 ກໍເສືອນນກັນ ສອງມາມີງຕົວຮຽງຫນຢູ່ໃນຖໍ້າຜາຮວກໂຕວຽງພູຄາ ສໄມດຽວນເປັນວຽງພູຄາ
 ແຫລະ ແຕກອນກໍເປັນຖໍ້າໂຮງງຜາຮວກຫນແຫລະ ກໍມີຕ້ອງຮຽງໂຕນັງເສືອງາມເງົາໂຕນັງ
 ຊາງກັນຄົນໂຕນັງແລະພາກັນເຫັນມີສັງມີສັດສາວາສັງສັດຮາຍສາມ ໂຕນພາກັນກາຍມາໂດຍຄວາມ
 ປອດພັຍ ມາຮອດບານພູລັນ ມາປິກສາຫາລືກັນວາແມນອາຣ໌ໄດແມນມິນໄດແສນໄດສາມາຕໄປຂ້າ
 ສັດສາມໂຕນ ຂ້າພະເຈົ້າຈະເອົາເປັນຜົວຫລີຈະມີລາງວັນໃຫ້ເຂົາມາປິກສາຫາລືກັນຈະເອົາແສນ
 ກູນຄົນນັງ ມັນກອກງຄົນນັງກັບອາຣ໌ໄດອຸຄົນນັງ ບາດຈະໄປເຂົາລົງມາງ ຂ້າສັດສາມໂຕນນລົງ
 ມາບໍ່ຮວນຜາຮວກນນແຫລະ. ບອນວຽງພູຄານນແລະແຕບໍ່ແມນວຽງພູຄາເທອແລວພາກັນ ເອົາສົ່ວ
 ເອົາຈິເອົາຂວານເອົາປິນເອົາຫນ້າໄມເອົາຫອກເອົາດາບທູກແນວ ທໍ່ຂ້າສັດເຫລັກດິບເອົາໄປ
 ຮອດຕີນຖໍ້າຜາຮວກຫນກໍຂາງກອນແລວ ກໍພາກັນໄປເຈາະກໍໄມ່ຊາງໃຫຍ່ກໍໄມ່ໃຜຫນາມກໍນັງ
 ເຈາະຢູ່ກາງເຄິງຫນແລວ ກໍຕັງເຕົາສັຕັງເຕົາສູຍເຜົາຂວານເຜົາຊູ່ຫນປະມານ ໔ ໂມງແລງ
 ກໍອອກມາແລວງໂຕໃຫຍ່ທໍ່ຮໍາກະລານນມາພັນມາກຽວກໍຊາງຫນາມຫນຮັດຂ້າຮັດຂ້າຢູ່ທາງ
 ສາມແສນສາມຫມືນຢູ່ໃນຫນ ມີແຕ່ຄົນສາມຄົນນນກໍມາເອົາຫອກນນແຫງເອົາດາບພັນເອົາປິນຍິງ
 ເອົາຫນ້າໄມຍິງຕາມຫົວຍິງຫົວງູ່ຫນກໍຫຽນອອນກໍລັງກໍຕາຍແສຄົນເຂົາກໍມີສະມີສມປະສມ
 ປ່ອຍກໍເສດກໍປັດໃຫລະກໍຍິງມີເສືອໂຕນັງເຫັນເຂົາລະຂນເມືອຖາງເມືອປໍາກິກໄມ່ຊາງຫນາມກິກ
 ນັງແປງທາງບອນຢູ່ບອນພັກຢູ່ຫນມໍຕາວັນແລງ ໔ ໂມງ ໖ ໂມງນເຫັນຜູ້ຖາຄົນນັງແມນໂຕເສືອ
 ມັນເຮັດໂຕເສືອຢືນອອກຄຸມສາດຄຸມຫມອນອອກມານັງຢູ່ກິກໄມ່ຊາງຫນາມຫນແຫງນເບິ່ງເຂົາສາມ

ຄົນນັ້ນ ແລະ ວາອອກມາຫຍັງນວ່າ ຂຸນແລວ ກໍວ່າ ໂອມານອນຢູ່ນແລວກໍພວກນເຮັດທະນູງົວ
ຄົນລະສອງໂຕໆ ໃສ່ນ້ຳສົມປ່ອຍມິທະນູງົວ ໖ ໂຕ ບໍ່ດົນ ພໍເດີກນ້ອຍນຶ່ງຕູ້ຖາເຈົ້າມອມ
ຖາທ່ເປັນເສື້ອນນັ້ນມັນເນຣະມິດເປັນຕູ້ເປັນເຈົ້າມອມ ບໍ່ດົນມັນເປັນໂຕເສື້ອ ບໍ່ດົນໆ ຖາມ
ວ່າພໍອອກນອນແລວບໍ່. ເຂົາກໍວ່າຍັງກໍເສດງົວທະນູຫນ ງົວທະນູບໍ່ແຮງ ບໍ່ດົນໆ ໂຕງົວຕູ້
ຫລວງນັ້ນພັກຂູ້ຖາຫນຸ່ມຖາມພໍອອກນອນແລວບໍ່? ບໍ່ ຖາມເມື່ອໃດ ທະນູຊົນກັນຢູ່ນ້ຳສົມປ່ອຍມິ
ແລວ. ເຈົ້າມອມຖາໂຕເສື້ອຢືນນັ້ນຖາມກໍບໍ່ຕອບ. ເຫັນເສື້ອຂຸນມາຫນເຂົ້າກໍເອົາງົວທະນູ
໖ ຕົວນັ້ນລໍຊົນເສື້ອງາມເງົານນ. ແລະງົວຕູ້ຖາຫນຕາຍໄປ ເຂົ້າຮຽກທະນູຄົນ ຕົວນຶ່ງຕາບອດ
ຕົວນຶ່ງເຂົ້າຫັກ ໂຕນຶ່ງຂາຫັກ ໂຕນຶ່ງກໍຫຼຸຫວາກແລະກໍຍັງບໍ່ເຫັນ ມີ ໂຕ ຄື ສາມໂຕມິແຕ່ຂົນ
ມິແຕ່ງົວທະນູຖືກບາດເຈັບຫມິດແລວກໍໄດ້ແລວໄດ້ສັດສອງສ່ຽງແລວ ສັດຮາຍສອງຕົວຍັງຊ້າງ
ກັນຄົນ. ຕົ້ນເຊົາມາມັນກໍໄປກັນຫຍາຍຢູ່ຫວຍນ້ຳຟາພແລະແຖວບານເຕະບານຕະກາພແຫລະ.
ມິແລງມາເຂົ້າມາຫາງວຽງພູຄານແຫລະ ແລະບໍ່ແມ່ນວຽງພູຄາເທື່ອ ເວລານັ້ນຍັງເປັນເມືອງ
ພຽງວ່າຊົນ. ເຂົ້າກໍພະຍາຍາມເຮັດກັບເຫລັກຕິເຫລັກ ເຂົ້າແປງກັບຄືຊ້າງຂັບຄືຊ້າງຂັບເຂົ້າ
ວ່າເຫມືອນບານເຕະປະຈຸບັນນັ້ນຍັງຢູ່ກົວຢູ່ຫນແຫລະ ບາງຄົນກໍເຂົ້າຄວນນັ້ນແຫລະ ເຂົ້າວ່າກົວ
ຊ້າງຂັບເຮັດກັບຢູ່ຫນຕົວຊ້າງຫນ ກັບມາກໍຖືກບັນນຕາຍ. ໂອສຳເຮັດແລວບໍ່ດົນ ສາມແສນສາມ
ຫມິນຫນກັບຄືນດ້ວຍຄວາມຍິນດີວ່າບາງຄົນຈະໄດ້ເມັຍນາງຜົມຫອມໃຜກໍວ່າໃຜຊິໄດ້ເມັຍນາງ
ຜົມຫອມສັນນມິແສນກຣິນກຣິນນັ້ນມິຄໍຫນຽງໃຫຍ່ທໍຫມາກພາວຫນແຫລະ ແສນກຣິນກຣິນເຂົ້າວ່າ
ໂອຂອຍນັ້ນເອົາຫຍັງ ຂອຍນໃຫນາງຕີຄຳຫມາະລວບຄໍຫນຽງນສາມຊົນເອົາແຫລະ ນາງກໍໃຫ
ຄົນຕີຄຳມາອອມປ່ອກຄໍຫນຽງອັນແສນກຣິນກຣິນ ສາມຮອບຂອງມິນກຣາວງນ ນາງຫນເອົາຊ້າງ
ໂຕນຶ່ງມາມອບໃຫເປັນຄົນບູນພູລັນ ນແຫລະບອນຫນອງຊ້າງກໍຍັງມີຢູ່ປະຈຸບັນນັ້ນ. ກໍຍັງມີຫນອງ
ຊ້າງຫນາງມອບໃຫ. ແລະກໍເອົາເຈົ້າມນສັນບໍ່ເປັນເຈົ້າມນສັນເທື່ອ ເຈົ້າມນສັນນເປັນຄົນ
ບານສະໄໝ ຄົນນັ້ນແລວຈະມາເອົາເປັນຜົວລົງມາລົງມາສ້າງເມືອງພູຄານລົງມາສ້າງຊຸດວຽງ
ພູຄານເປັນວຽງພູຄານແຕ່ກອນກໍເປັນວຽງມິໂບດມິວດວາອາຣາມປະຈຸບັນກໍຍັງມີເຕັມຢູ່ຫນ

ແຫລະ ຕາມຄຳບັ້ງ ປະຈຸບັນນວຽງພູຄາຢູ່ທດຕາວັນອອກແປະນ້ຳແປະນາຫນ ໂຕວຽງ
 ແຫງ ດຽວນກໍເປັນດົງທາງຕາວັນຕິກນກໍແມ່ນບານຮຽວຢູ່ ແລະກໍເປັນວຽງສາມຂຸນຢູ່
 ຫນ ແລະກໍມາປົນກັນຍັງມີສາມຄືນອີກມາເປັນຢັກຢັກຍາດເອົາ ເອົານາງຜົມຫອມເປັນເມັຽ
 ແລະນາງຜົມຫອມຫນຸອອກເຫຕາຈົງເອົາຄືນນັ້ນເປັນຜົວແລວຂາຊາງ, ຂາຄວາຍ, ຂາງົວ,
 ໃຫກນ; ໃຫກນຫມົດຫມົດນັ້ນກໍຫນຸກຂຸນນັ້ນຈະໃຫເປັນຜົວ, ບັດນເຈົ້າມິນຂຸນແມ່ນເຈົ້າ
 ມິນຂຸນນັ້ນແຫລະ ແລະມານັ້ງດອນຊາຍກັນແດດເຊືອງແດດທຸກໆເຂົາກອງໄຟຫນຫມົດ. ຫມົດ
 ເປັນຫມົດນັ້ງຂຸນຫນແຫລະ ແລະກໍສອງຄືນນັ້ນຂຸດຂຸມແປງຮານຢູ່ເທິງຫນ ແລະກໍເອົາເລືອງ
 ປົກກິນແລະລອດກິນ ແລະລອດເຂົາແລວກໍໄປກວດເບິ່ງບອນເຂົານັ້ງຫນມີຂຸມເຫນຂຸນສຸກຂຸນ
 ດິບຢູ່ໃນຂຸມຫນເຂົາວ່າອິນນບໍ່ມີສມອງ ເຈົ້າມິນຂຸນນເຂົາຊອກບອນນັ້ງຫນກໍບໍ່ເຫນ. ນາງນັ້ນ
 ເລຍນັ້ງຄືດນັ້ງອານວາຂຸນ ນາງ ອວດອາມບໍ່ແມ່ນນາງຜົມຫອມແລວ. ບັດນປຽນຊໍເປັນນາງ
 ອອນອາມກັບເຈົ້າຫມິນຂຸນເປັນເຈົ້າເປັນນາຍທຕງວຽງນ ເກດເປັນວຽງພູຄານ ເຂົາວ່າພູ
 ຄາງ ນັບແມ່ນພູນເກດເປັນປ່າຄາ ແມ່ນພູນເປັນຂາຫຽານເປັນໃຫເປັນໃຫລນແຫລະ ພູພໍ່ປູນ
 ເປັນຂາເຂົາວ່າເລືອງພູຂາງວຽງພູຂາ ແຕ່ຢູ່ແຜ່ນຫນ ເປັນວຽງພູຄາວາຂຸນ ຄວາມຊາວ
 ລາວເຮົາເທົ່ານັ້ນ ອິນຮຽກຮອງແມ່ນວຽງພູຄາຂາຫຍາໄຟ ອິນນຕາມທໄດຮູຄືນເຮົາຄືນແກ
 ໄດເລົ້າໃຫຟັງ.

ປັດເຮືອງວຽງພູຄານ ຕາມຄືນເຮົາຄືນແກໄດເລົ້າໃຫຟັງວ່າໄດຍິນພຽງເທົ່ານ. ແຕ່ຕໍ່ມາ
 ຈິນເຖິງສໄມປະຈຸບັນນປາງຄືນລາວເທິງຢູ່ແຖວນັ້ນ. ມີຫລາຍພາສາຢູ່ ແລວກໍຖືຜສຸກນາງ
 ຮາຍ ຖືຜເຈົ້າຜົນາຍວ່າ ເຈົ້າບານເຈົ້າເລືອງ ເຈົ້າອາຮັກລັກເລືອງ ແມ່ນເຈົ້າມິນຂຸນກັບ
 ນາງອວດອາມນ; ເປັນເຈົ້າເປັນນາຍທໄວຫນບຄົບຢຳ, ຕົ້ນນມາສໄມປາງເຮົາປະຈຸບັນນ
 ສໄມເຮົາກໍວ່າແມ່ນສໄມໃຫມກໍວ່າແມ່ນ. ສໄມກາງວ່າຂຸນເທາະຍັງມີຄືນສາມຫາວຢູ່ບານຕຽວ.
 ຢູ່ບານປຸງ ບານເຕາຢູ່ທາງນ້ຳທາພູນ ມີຫວຍກາລານຫນແຫລະ ບານປຸງ ບານເຕາແລວກໍ
 ຊວາຫນານວົງ. ປາງນນລາວຂນກັບເຈົ້າເລືອງນານຂນກັບໃຫ. ແລວຫນາມວ່ານໄດໄປຂາຍ

ເຜິ້ງ, ຂາຍຝາຍ, ຂາຍຫວຍ, ຂາຍນົກ, ຂາຍໄກ່. ຂອບປີໃດກໍໄປຂາຍຢູ່ເມືອງງາມ
 ໃຫ້ເຈົ້າເມືອງງາມຢູ່ປະເທດໄທພູນ ເພິ່ນໄດ້ໃສ່ນາມມະຍົດໃຫ້ເປັນຊຸນປະທະວິໄຫ໌ຫນ່ານ
 ວົງຫນ້າເປັນຊຸນປະທະວິ ໄດ້ອົບພົບພາຍຫນ້າຢູ່ວຽງພູຄານມາເປັນຊຸນປະທະວິຫນ້າ ມາເປັນ
 ພຍາວາຊນເຫາະ ພຍາປະທະວິວາຊນແລະກໍມີລົດເດດຫລາຍ ຝຣັ່ງເຂົ້າເມືອງ ປາງຝຣັ່ງ
 ເສດເຂົ້າເມືອງຈາກເມືອງແກວມາຮອດເມືອງລາວ ຈາກເມືອງລາວຂຶ້ນມາຈາກຫລວງພະບາງ
 ຫວຍຊາຍ, ຂຶ້ນມາພູຄາຫນ້າ. ລູກຊຸນປະທະວິກັບຝຣັ່ງຍັງບໍ່ຖືກກັນ ເວລານັ້ນພະຍາຊຸນປະທະ
 ວິມີລົດເດດຫລາຍ ທຸກໆຄົນໃນຂົງເຂດພູຄານມີຄວາມຢ້ານຄວາມກົວຫລາຍແລະກໍມີຍົດມີຖາ.
 ຝຣັ່ງມີອາດມີຍາແລະກໍເພິ່ນກໍນ່ານມາປະມານໄດ້ ໔໐ ປີ ຕາຍໄປ. ເອົາພອາຍເພິ່ນຊົ່ວອາຍ
 ບຸດ ຂຶ້ນເປັນພະຍາແລະກໍບໍ່ໄດ້ຊ່ວຍເມືອງໄທແຕ່ຫລະຫົວເມືອງຂຶ້ນກັບຝຣັ່ງເສດຂຶ້ນກັບຝຣັ່ງເສດ
 ຕັ້ງແຕ່ພະຍາບຸດພາປາງຝຣັ່ງມາປົກຄອງຢູ່ວຽງພູຄານນັ້ນໄດ້ມີການເກັບໂຕເລກ ສະກັນລະ ສອງ
 ຫມິ່ນຫາ ເງິນຫມິ່ນເງິນສົ່ງບາດນັ້ນ ສາມຫມິ່ນ ຄົນລາວເທິງສຳຫລັບຄົນລາວລຸ່ມ ຄົນລາວສູງ
 ຊຸດດິນເຮັດໄຮຢາຝິນ, ເຮັດນາເຮັດເຂົ້າ ມີເຂົ້າເກັບແພງ ຄົນລາວເທິງເຮັດແຕ່ໄຮຝິນແຕ່
 ໄມ່ສິ່ງກວຽນແລະຊຸດທາງ ຫ້າງານເຮັດການໃຫ້ຝຣັ່ງເສດ ເກັບເອົາແລະຈິດເອົາປິ່ນໄຟນີ້ໃຫ້
 ຂຶ້ນກັບຫນ້າທັກຍະມະຫນັງສືອາຍຫລວງວາຊນເຫາະ ໄດ້ຈິດເອົາແມ່ງົວໂຕຄວາຍນັ້ນ ແຕ່ລະບານແຕ່
 ລະຕາແສງ ຕັ້ງແຕ່ຕາແສງຂຶ້ນເປັນບານເປັນກອງເປັນເມືອງໄປ ແລະກໍພະຍາບຸດຜູ້ພອາຍນັ້ນຕາຍ
 ໄປບໍ່ມີແລ້ວ ຄົນລາວເທິງເປັນຜູ້ປົກຄອງໃນຜູ້ເປັນເຈົ້າໃຫຍ່ນາຍຫລວງຫນ້າຍັງມີແຕ່ສມຽນ ແລ້ວ
 ກໍມີເຈົ້າເມືອງວັນດີ ຂຶ້ນມາປົກຄອງເປັນເຈົ້າເມືອງທາງຮາຊາການ ຫລວງນາຍກອງວັນດີແລ້ວ
 ເພິ່ນກໍຍາຍໄປທາງເມືອງສິງພູນ ແລະກໍມີນາຍກອງຄຳຜູ້ຍເພິ່ນມາແທນແລະຫລັງຈາກເຈົ້າເມືອງ
 ວັນດີແຫລະ ກໍເຈົ້າເມືອງຄຳຜູ້ຍນັ້ນຂຶ້ນປົກຄອງຢູ່ວຽງພູຄາຫນ້າເຮັດການຕາມຫົວເມືອງຂຶ້ນຂອງຝຣັ່ງ
 ເສດຫນ້າແຫລະ ມີການເກັບ ຊຸດຮິດເກັບຄືນໄປຫ້າງານເຮັດການຫລວງ ເກັບໄກ່, ເກັບໝູ, ເກັບ
 ງົວ, ເກັບຄວາຍໄປຈົ່ງຊຸນແຫລະ ການສ້າງການສາອັນໃດກໍບໍ່ມີ ມີແຕ່ຊຸດຫນ້າຂຶ້ນເມືອງສິງເສນ
 ນັ້ງ ຊຸດທາງໄປເມືອງຄຳທາຍັງບໍ່ຫນ້າ ມີແຕ່ທາງເມືອງສິງໄປຫວຍຊາຍມີແຕ່ເຫນັ້ນ ປາງຝຣັ່ງເສດ

ມາຍູງການສ້າງຫນູນແລະກໍໄດ້ໄປພາເອົາຫະຫານປະຊາຊົນປົນດິນຈີ່ ແລະກໍເຮັດຄາຣູ ເຮັດ
ໂດນ ເຮັດມໍຣະກົດສູງອອມຄາຣູຫນ ມີການສ້າງສາເຮືອງນນແຫລະ ການທາະ ປັບປຸງແນວ
ນນແນວນບໍ່ເຫັນສ້າງສາອັນໃດແຕ່ປາງຝຣັ່ງເສດ ຫົວເມືອງຂນກັບຝຣັ່ງເສດນນຈີນວາຮອດ
ພນເກາຣອຍສສບຫາ. (໑໙໔໔) ຍປຸນເຂາເມືອງເຈານາຍເຮົາກໍເຂາໄປເມືອງຫັນກໍ
ຝຣັ່ງເສດ ./.

TRANSCRIBED
FROM A TAPE
MADE BY DOUANG
SENG.

I, Mai Douang Seng, shall take this opportunity to explain about the background and history of Muong Vieng Phookha as has been told by words of elders. The Lao Theung who lived in the area of Muong Vieng Phookha were the immigrants from Muong Nong Se, the Land of the Ho. Before they were evacuated from Muong Nong Se there was a war between Ho Thoung Dam and Ho Thoung Deng, and they were ill-treated, so they left the Ho land and settled down in Muong Vieng Phookha, which was then a deserted city. At the same time the Cham race came into the area. Then the area was attacked and defeated by the Khmer. More Lao kept on coming in from Muong Ho and chased away the Khmer and settled down themselves. At the time this place was not called Phookha; it had no name at all.

WAR BETWEEN THE
BLACK FLAGS AND
RED FLAGS.

Once upon a time the King of Muong Ou had a babygirl whose hair was fragrant; so she was called Nang Phom Hom. When she grown up her name was heard through 101 cities and the ruler of each city wanted her as his wife and each came to ask for her hand in marriage; but her father did not accept anyone of them. When she was 16 years old

she had 500 maids. One day her maids and she went to take a bath and wash her hair at the riverbank. Then one strand of her hair fell off and she was embarrassed so she wound that strand of hair around a coconut chaff and a kind of fruit known as "Mak Sane" and let it float down along Nam Ou River. That "Mak Sane" had been floated downstream passing through large and small cities emitting its scent wherever it went. It reached Pak Ou and passed into the Mekong. As it passed through a city the population of that city would wonder what kind of scent that was so sweet. But nobody knew what it was and where it came from. It went down to the south towards Muong Champassack and Attopeu, and then to "Lhi Phi" (The Spirit Gorge) where there was a very deep waterfall of about 700-800 m. high. To the north of that waterfall there was a hermit cave where he taught about 500 students. One day that "Mak Sane" clung to the river bank beside the hermitage. The hermit's students went down to the bank to take their bath and to carry some water home, and they could smell the scent of her hair. They went about looking for the thing that had such a scent;

but they could not find anything except that "Mak Sane". So they took it to the hermit and told him that it was peculiar that "Mak Sane" should have such a sweet scent. When they opened up "Mak Sane" they found a strand of hair that had such a wonderful smell. They realized that it was not "Mak Sane" that smelt so sweetly but it was the hair. The hermit sat down to meditate and pray in order to find the origin of the thing, and he discovered that it was the hair of Nang Phom Hom of Muong Ou Neua. The story then spread throughout Muong Champassack. They also heard about Nang Phom Hom's many suitors. And the ruler of Muong Champassack, a bachelor, also wanted Nang Phom Hom as his wife. So he planned to play a trick on Muong Ou Neua. He sent 500 of his vassals to be trained as entertainers in folk fancying, traditional theater, all kinds of musical players, etc. Each person could entertain for seven days and seven nights without stopping. After three years of training they were sent up the stream to present their show to any town or village that they were passing through, and they became very popular.

When the cities in the north heard about this free

entertainment, some invited them to make their presentation to the public. The entertainers went up as far as Muong Ou Tai where its ruler sent someone to welcome them and ask them to make their presentation. They played in Muong Ou Tai for three days and three nights when Phagna Muong Ou Neua and his daughter, Nang Phom Hom heard about it and were very interested in seeing it. So they invited the players to Muong Ou Neua. The players were very happy to come as they would be able to have a good look at Nang Phom Hom. Nang Phom Hom and her father welcomed them warmly with a banquet, killing cattle, ducks and chickens for the occasion. After the feast the entertainers presented their show to the people of Muong Ou Neua for seven days and seven nights without stopping. As the entertainment was carrying on without stopping the onlookers were very tired and fell asleep including Nang Phom Hom, her father, and their body guards. So the actors of the show went to carry Nang Phom Hom away in their arms. They went downstream on a raft day and night as they were in a hurry to reach Muong Champassack. At the time when the players reached Pak Ou, Nang Phom

Hom's father and his courtiers were awoken from their sleep and could not find Nang Phom Hom. So they gathered a troop to follow her and her abductors. They overtook the entertainers at Pak Ou. Here they fought vigorously and everyone was dispersed in different directions. Nang Phom Hom were so frightened that she went upstream all alone, giving off the sweet scent from her hair wherever she went. She lost her way and had to drink from the brooks or streams and eat wild fruits. She kept on going until she reached Pak Nam Fa. From there she went further to Nam Vong, at the end of which there was a cave, but she found nobody there except the thick forests. In this jungle there were tigers, bears, wild animals, roes, etc. Here there was nothing to eat and her clothes were all torn off and she had to stay naked in that cave known as Tham Nam Vong.²

One day a hunter from Ban Phou Lan went hunting in the neighboring area of Tham Nam Vong when he smelt the fragrance of her hair. He thought it was the scent of some kind of flower and he followed the scent until he saw her naked in front of the cave. When Nang Phom Hom

saw the hunter carrying a gun she was very happy that she joined her hands and greeted him respectfully and asked him to spare her life. She told him that she was a human being, that she had suffered a lot through lack of food, clothing, and friends. The hunter was not sure that she was a human being, he was afraid that she might be some kind of spirit and asked her if she was real. He asked her why she was naked and was it her body that smelt so sweetly. She told him that it was her hair that smelt and because of the fragrant hair she had to leave her home in Muong Ou Neua. She also told him that she was the daughter of the ruler of Muong Ou Neua and was abducted by some entertainers. When her father discovered that she was being kidnapped, he followed her with his troop and they fought with the abductors at Pak Nam Ou. She was so frightened that she slipped away from the others and came up this way. That day was the lucky day for her and she asked the hunter to adopt her as his daughter. The hunter gave her some food to eat and some clothes to cover her body; he then took her with him to Ban Phou Lan. The villagers of Ban Phou Lan also smelt the scent of her

hair when she came into the village. The hunter told them that he had picked her up from a cave in the deep forest. When he reached his home the hunter called the village chief and other leading men in the village to discuss about Nang Phom Hom. It was agreed at the meeting that the hunter should adopt her as his daughter.

Nang Phom Hom had been living in Ban Phou Lan for three years when she felt homesick. She told her adopted parents that she was a Leu from Muong Ou Neua and that she was not used to dry-field farming. So they gave her a small plot of land to do paddy farming and they assigned some workers to help her. One day while they were digging the dike a golden deer came passing by the dike. When Nang Phom Hom saw that golden deer she wished to have it as it was so extraordinary; so the workers and Nang Phom Hom tried to catch it. They lured it with some food and followed it for several days towards the north-west until they reached the area of Muong Nang and Doi Dang He (Dang He Hill). While they were resting at the top of this hill they heard the cry of a bird saying that the golden deer had gone into the pen. So they

realized that they could not follow it anymore as it might belong to a Spirit. When they looked around from atop of this hill towards Muong Nang they saw a vast field; when they looked towards Muong Phieng (later called Phookha) they also saw a vast field. Nang Phom Hom suggested that they looked around to see if there might be a possibility of settling down there. So they walked about along the foot of Phookha. There was no one living in this part, only wild animals. Among these there were three very ferocious animals: 1) a tiger; 2) a snake; 3) an elephant that ate people. Anyone passing through this area would be killed by one of these animals. Then Nang Phom Hom and her group went back to Ban Phou Lan. She announced that any man who could kill these three ferocious animals would be her husband or he would get a reward from her. There were three men who volunteered to go; they were: Sene Phoun Koun, Meun Kok Kok, and Thong. They went together to Pha Houak where the three animals lived. They took with them different kinds of weapons such as axes, guns, cross and bows, spears, and swords. They planned to kill the snake first. They

bored holes at the middle of the bamboo clump and set up a fire near the clump. About five o'clock in the evening the snake came out and wound itself around the thorn bamboo. So the three men used their spears, swords and guns to kill the snake by shooting it then cutting through its body. That day they spent the night on top of a tree. About five or six o'clock in the evening the tiger transformed itself into an old man. He came out with his bedding and sat down under the tree looking up at the three men. Each man prepared two oxen with magical incantations to fight against the tiger; so altogether they had six oxen. Now and then the old man under the tree would call to the three men on top of the tree to find out if they were asleep. When he did not get an answer he transformed himself back into a tiger in order to kill them. They men sent their oxen out to fight with the tiger. When the tiger was dead they found that one of their oxen was blind, one had his horn broken, one had his ear injured, and the other three had disappeared. Now they had only to kill the elephant. Every morning the elephant would go to eat grass in Houei Nam Fa and returned to Muong

Phieng (later called Vieng Phookha) in the evening. Here they set up a trap and killed the elephant. After completing their task the three men returned home happily. Sene Krone Kreun had a goiter as large as a coconut. He told Nang Phom Hom that he wanted a golden necklace to cover around his goiter three times. Nang Phom Hom awarded him with what he needed. She also gave an elephant to Meun Krao Krao. Among the three men Nang Phom Hom planned to marry anyone who could eat about 12 kg or more meat. She killed an elephant, a buffalo, and an ox for them to eat as a means of competition. Meun Sin ate some and pushed some into the fire until he finished all his part. The other two men set up a stall covered with straws and sat on the stall to eat the meat. While eating they put some under the stall. When they finished their parts the people went to look under the stall and found some meat there. But when they looked where Meun Sin sat, they found nothing. So they declared him to be the winner of Nang Phom Hom's hand. When Nang Phom Hom married Meun Sin she changed her name to Nang Ouatt Am and together they went to build Vieng Phookha.

As has been told by elders, the people living in Vieng Phookha believed in the Spirits of their parents as the Guardians of the City, that is the Spirits of Chao Meun Sin and Nang Ouatt Am. In a later period there was a man in the area of Ban Pong, Ban Tao named Nane Vong who was very powerful. At the time Laos was under the rule of Tiao Muong Nane in Thailand. Now and then Nane Vong would go into Muong Nane to sell beehives, cotton, birds, chickens, etc., and later on the King of Muong Nane gave him the title of Khoun Patthavy and named him the ruler of Vieng Phookha. When the French troops came into Laos Khoun Patthavy did not get along too well with them and he died at the age of 50. He was succeeded by his brother, Phagna Bout, and Vieng Phookha became a colony of the French. Now the population had to pay taxes to the French. Those who could not pay had to work hard such as cutting woods, and digging and building roads. When Phagna Bout died he had no relative to succeed him except his assistant, Chao Muong Vandy; so Chao Muong Vandy was assigned as the ruler of Vieng Phookha after Phagna Bout. When Chao Muong Vandy was transferred to Muong Sing he was

replaced by Chao Muong Khamphoui. Under the French protectorate the people were badly ill-treated. They were being conscripted to work for the public; sometimes they had to give away their chickens, pigs, cattle, etc. The French did not do anything by way of developing Vieng Phookha, except building a road to Muong Sing. The people were conscripted to make bricks, to build military camp and high fences around the camp.

We were under the French protectorate until the year 1945 when the Japanese came into Laos and our leaders went into Muong Ho with the French.